Stockholms universitet

Datum: 06-02-2025

Studiehandledning

Lärandeteorier och identitetsutveckling (7,5 hp)

Kurskod: YP29LÄ

Vårterminen 2025

Kursansvarig: Frans Hagerman

Institutionen för pedagogik och didaktik

Stockholms universitet	Besöksadress:	Telefon: 08-16 20 00 (vxl)
Institutionen för pedagogik och didaktik	Frescativägen 54	
106 91 Stockholm	www.edu.su.se	

Inledning

Välkommen till kursen Lärandeteorier och identitetsutveckling! Kunskaper om lärandeteorier och identitetsutveckling är viktigt för att kunna anpassa undervisningen efter elevers behov och utforma lärmiljöer som främjar lärande. Teorierna ger möjlighet att begreppsliggöra och reflektera kring de observationer vi gör av vår egen och andras undervisning. I denna kurs behandlar vi lärandeteorier såsom behaviorism, kognitivism och sociokulturella perspektiv. I kursen presenteras även modern kognitionsforskning där motivation och förståelse lyfts fram som betydelsefulla för att lärande ska ske. Ett annat inslag i kursen tar upp hur olika lärmiljöer, t.ex. yrkesverksamheter och yrkesutbildning, påverkar ungdomars och vuxnas lärande och identitetsskapande.

Kontaktuppgifter

Kursens lärare
Frans Hagerman: frans.hagerman@edu.su.se (kursansvarig)
Maria Calissendorff: maria.calissendorff@edu.su.se

Kursadministratör
Emma Kollberg
E-post: yrkeslarare@edu.su.se

Universitetskontot, Athena och Inspera

Lärplattformen Athena används i kursen för information kring uppgifter och eventuella förändringar i schemat. Se därför till att du har ett användarnamn och lösenord för Athena innan du börjar kursen. All löpande information kommer att publiceras i Athena. Om du behöver hjälp eller får problem med Athena kontaktar du IT-supporten för studenter, se: https://www.su.se/utbildning/it-f%C3%B6r-studenter/it-support

Inspera Assessment är ett system som används för digitala salstentamina vid Stockholms universitet. Du loggar in med samma användarnamn och lösenord till universitetskontot som du använder för att logga in i exempelvis Athena. Du behöver föranmäla dig till tentan i studentladok: Studentwebb (ladok.se) Skrivsal för tenta läggs upp senast 2 dagar innan tentamensdatumet.

Det är viktigt att du kontrollerar att du kan logga in på Insperas inloggningssida innan du kommer till tentamen. För att förbereda dig inför tentamen finns demotenta för studenter när du loggat in i Inspera under fliken Demotenta. Förutom att visa de frågetyper som finns och hur de fungerar ges du också möjlighet att testa de inbyggda hjälpmedel som kursansvarige kan aktivera i Inspera. Läs mer om salstentor: https://www.su.se/utbildning/studera-vid-universitetet/tentamen?open-collapse-boxes=ccbd-digitalsalstentameniinspera

Förväntade studieresultat

För godkänt resultat på kursen ska studenten kunna:

- urskilja, beskriva och jämföra olika teoretiska perspektiv på lärande och utveckling,
- använda centrala teoretiska begrepp för analys av lärandesituationer,
- reflektera över ungdomars och vuxnas lärande och identitetsskapande i olika lärmiljöer.

Kursens upplägg och innehåll

Undervisningen består av föreläsningar, seminarier och arbete i studentarbetslag. Närvaro är obligatorisk vid seminarietillfällena. Kompensering kan ske om student missar ett seminarietillfälle genom en skriftlig redovisning enligt lärares angiven ersättningsuppgift.

Seminarium 1

Seminariet inleds med en kursintroduktion. Frågan ”Vad är lärande?” är en utgångspunkt för seminariet och för att diskutera lärande i olika lärmiljöer. Vi behandlar ungdomars lärande och identitetsutveckling, lärmiljöer och vuxnas lärande. Inför seminariet läses artikeln av Zitter och Hoeve (2012), Dovemark; Korp; Rosvall (2012, kap 3–5 i Henning Loeb & Korp, 2012). Vi förbereder inför den digitala tentan och kursuppgiften ”Eget lärande och yrkeskunnande”.

Seminarium 2

Förmiddag: Digital salstenta som fokuserar på kursmålet att kunna reflektera över ungdomars och vuxnas lärande och identitetsskapande i olika lärmiljöer. (Ni uppmuntras att använda tiden mellan salstentan och eftermiddagspasset till självstudier av nästkommande moment.)

Eftermiddag: Genomgång av metoder för klassrumsobservation samt introduktion av klassiska lärteorier såsom behaviorism och kognitionsforskning såväl som frågor om elevers motivation och utveckling av förståelse. Inför seminariet läses: Patel & Davidson (2019). Fokusera läsningen på de delar som behandlar observation som forskningsmetod. Förberedelse inför muntlig tenta.

Seminarium 3

Förmiddag: Gemensam föreläsning med huvudfokus på sociokulturella perspektiv på lärande.

Eftermiddag: Muntlig tenta där ni inför gruppen ska presentera en vald lärteori och dess nyckelbegrepp. Ni ska vara beredda att svara på frågor om begreppens innebörder och tillämpningar. Kursmålet som examineras är att urskilja, beskriva och jämföra olika teoretiska perspektiv på lärande och utveckling. Den litteratur ni ska utgå ifrån är Ahn m.fl (i

Fejes m.fl. 2020), Säljö (2022), Holmqvist (2024, relevanta kapitel), Andersson och Svensson (i Holmqvist, 2024) samt Gärdenfors (2010).

Observationsövning och övning på analys utifrån lärandeteorier. Förberedelse inför hemtentan. Vi gör upp en läsordning för hur ni ska läsa och kommentera varandras hemtentor under seminarium 4.

Seminarium 4

Detta seminarium fokuserar på era hemtentor. Ni ska vara beredda att presentera er klassrumsobservation och viktigaste resultat, samt analysen av klassrumsobservationen utifrån ett utvalt lärandeperspektiv. Ni ska också läsa och kommentera två andra studenters hemtentor. Inför seminariet ska ni lägga in er hemtenta i mappen Utkast inför hemtenta och distribuera till två studiekamrater enligt läsordning. Seminariet fokuserar på kursmålet: att använda centrala teoretiska begrepp för analys av lärandesituationer.

Seminarium 4 sker via Zoom. För att räknas som närvarande vid detta tillfälle krävs att du deltar med både ljud och bild. Kontrollera i god tid innan att din mikrofon, kamera och uppkoppling fungerar. Zoom-länk kommer läggas ut i Athena.

Examination och betygsättning

Stockholms universitetet är en statlig myndighet och omfattas av principen om allmänna handlingars offentlighet. Skriv därför inga känsliga personuppgifter i dina inlämningar och tänk på att avidentifiera personer och organisationer i texterna du lämnar in. Alla inlämningar via lärplattformen Athena får inte innehålla namn eller personnummer (undantaget examensarbeten).

Som student är det viktigt att du känner till vilka riktlinjer som gäller vid tentamen vid Stockholms universitet. Universitetet har en central informationssida som innehåller regler för salstentamen, information om IT-system och annat som är aktuellt vid tentamensskrivning. Klicka på länken för att ta del av informationen.

Kursen examineras genom:

- ett skriftligt PM (betyg G/U)
- en digital salstentamen (betyg A-F)
- en muntlig tenta (betyg G/U)
- en individuell hemtentamen (betyg A-F)

Digital salstentamen

Den digitala salstentan bedömer dina kunskaper att kunna reflektera över ungdomars och vuxnas lärande och identitetsskapande i olika lärmiljöer. Tentan innehåller flervalsfrågor och essäfrågor där dina svar poängsätts och totalpoängen ligger till grund för ett betyg med en sjugradig skala: A-F. Tentan genomförs med hjälp av Inspera och du behöver anmäla dig till tentan senast 2 veckor i förväg i Ladok. Anslag kommer läggas upp i Athena när det är dags. Tentamenssal meddelas i schemat i Timeedit tidigast 5 och senast 2 kalenderdagar före tentamensdatum.

- Ordinarie datum för digital salstentan är 2025-04-08, kl. 8:00 till 10:00.
- Omtentadatum för digital salstentamen är 2025-05-28, kl. 8.00-10.00.

OBS! Det är viktigt att kontrollera att du kan logga in på Insperas inloggningssida med ditt universitetskonto innan du kommer till tentamen. För att förbereda dig för hur Inspera fungerar finns en demotenta för studenter när du loggat in i Inspera via fliken Demotenta. Medtag giltig id-handling (fysisk, ej digital) till tentamenstillfället samt inloggningsuppgifter till ditt universitetskonto. Mer info om tentamen finns här: https://www.su.se/utbildning/studera-vid-universitetet/tentamen

Skriftligt PM – kursuppgiften "Eget lärande och yrkeskunnande"

Denna kursuppgift handlar om lärande. I din roll som pedagog/yrkeslärare är det av vikt att reflektera över det egna lärandet och utvecklingen av ett yrkeskunnande. Skriv en yrkesbildningsberättelse på ca. 1-3 sidor (se pdf, Vad är en yrkesbildningsberättelse?). Den kan ta upp erfarenheter ur den egna yrkesutbildningen eller skildra en episod ur ens arbete som lärare. Texten läggs in i Athena senast 31 mars 2025, kl. 23:00.

Tänk på att det är viktigt att berättelsen handlar om något som varit ovanligt berikande eller klokt eller föredömligt och att den inte ska kännas problematisk att offentliggöra. Dela berättelser i er basgrupp så att ni kan få en inblick i mångfalden av yrkesbildningsmöjligheter och mer perspektiv på den egna berättelsen. Uppgiften bedöms med betygsskala G eller U. För komplettering eller omexamination: kontakta din seminarieledare.

Muntlig tentamen

Du ska förebereda en redovisning av ett valt lärandeperspektiv. Redovisningarna kommer ske i mindre grupper. Du ska under redovisningen vara beredd att svara på frågor om din presentation samt övriga lärandeteorier som berörs under kursen. Frågor kan handla om att förtydliga begrepps innebörder samt att göra jämförelser mellan de teorier som behandlas. Litteratur som examineras: Ahn m.fl (i Fejes m.fl. 2020), Säljö (2022), Holmqvist (2024, relevanta kapitel) och Andersson och Svensson (i Holmqvist, 2024) samt Gärdenfors (2010). Kursmålet som examineras är: att urskilja, beskriva och jämföra olika teoretiska perspektiv på lärande och utveckling. Den muntliga tentamen äger rum 29 april kl. 13.00. Betyg G eller U. För komplettering eller omexamination: kontakta din seminarieledare.

Individuell hemtenta

Den individuella hemtentan bedömer dina kunskaper att använda centrala teoretiska begrepp för analys av lärandesituationer. Tentan består av två delar:

I den första delen presenterar du syfte och forskningsfråga samt din observationsmetod: a) hur du planerat inför och genomfört observationen: tidpunkt och längd för observationen, observerat undervisningsmoment, anteckningsteknik samt forskningsetiska överväganden; b) en redogörelse av din observation utifrån dina observationsanteckningar. Denna redogörelse ska vara så saklig som möjligt och utan teoretiska tolkningar. Hänvisa till Patel & Davidsson (2019) när du resonerar om din forskningsmetod.

I den andra delen presenterar du en tolkning av din observation av ett lärtillfälle utifrån en utvald lärteori som ingått i kursen. Utgå från fynd från din observation och förklara/diskutera varför och hur vald lärteori kan användas för att tolka observationen. Använd minst två referenser (men gärna fler) ur följande litteratur: Ahn m.fl (2020) ur Fejes m.fl. (2020), Säljö (2022), Holmqvist (2024, relevanta kapitel) och Andersson och Svensson (i Holmqvist, 2021) samt Gärdenfors (2010).

I texten kan du välja att ha fokus på läraren, en elev eller en elevgrupp. Frågor kan till exempel vara någon av följande, beroende på vilken teori som senare används i analysen: Vilka redskap använder sig läraren av? Hur förmedlar läraren? Vilket samarbete kan observeras i grupper? Vad riktar elever sin uppmärksamhet mot? Hur motiverar läraren sina elever genom förstärkningar?

Hemtentan ska innehålla ett försättsblad och innehålla följande rubriker:

- Inledning,
- Syfte och ev. forskningsfrågor,
- Observation som forskningsmetod
    - Urval och datainsamling
    - Materialbearbetning
    - Etiska frågor
- Redogörelse av observation
    - Ev underrubrik 1
    - Ev underrubrik 2
- Analys av observation
    - Ev underrubrik 1
    - Ev underrubrik 2
- Diskussion
- Referenser

Texten omfattar ca 2500 ord, textstorlek 12, exklusive försättsblad, innehållsförteckning och referenslitteratur. Det ska finnas referenser enligt ett vedertaget system, exempelvis APA eller Harvard – men var konsekvent och blanda inte referenssystem. Parentessystem eller notstystem är vedertaget inom samhällsvetenskap. Oavsett vilket referenssystem som används ange alltid författare, årtal och sida/sidor.

Utkastet till hemtentan ska lämnas in 27 maj kl. 23.59 i Athena.
Ventilering av texten sker 3 juni kl. 9-16 via Zoom.
Slutversionen av hemtentan ska lämnas in senast 10 juni kl, 23.59 i Athena.
Omexamination av individuell hemtenta äger rum 23 aug kl. 23.59 i Athena.

Plagiering

Det är givetvis tillåtet att citera andra källor, men såväl direkta citat som indirekta referat måste alltid vara försedda med korrekta och fullständiga referensuppgifter. Att kopiera eller skriva av ett kortare eller längre avsnitt och ange sig själv som författare till texten är förbjudet. Det betraktas som plagiat. Man får inte heller kopiera sina egna texter som man fått godkända i andra kurser, så kallade självplagiat. Ett exempel på plagiat är att ordagrant eller nästan ordagrant skriva av en text (detta innefattar även delar av en text och enstaka meningar) och inte ange varifrån detta kommer.

Plagiat kan även anses vara fallet om du använder andras eller AI-genererad text så att du får den att framstå som din egen. Andras text kan exempelvis utgöras av kurslitteratur och/eller texter du funnit på nätet eller en studiekamrats hemtentamen. Plagiat betraktas som ett grundläggande brott, inte enbart mot en etablerad forskningsetisk kod, utan även mot ett allmänt förhållningssätt vad gäller egna och andras texter. Plagiat är otillåtet fusk och blir alltid föremål för ett disciplinärende, som kan leda till avstängning. Vid SU kontrolleras texterna mot en databas.

Fusk

Som student vid Stockholms universitet ansvarar du för din egen utbildning. Som en del i ditt ansvar ingår att känna till de regler som finns för studier, examination och för att vistas i lokaler och utnyttja resurser. Enligt de regler som gäller för universitetet får disciplinära åtgärder bland annat vidtas mot student som:

- med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid prov eller när en studieprestation annars ska bedömas,
- stör eller hindrar undervisning, prov eller annan verksamhet inom ramen för utbildningen.

Disciplinärenden behandlas i Stockholms universitets disciplinnämnd. Påföljden kan bli varning eller avstängning för en tid av 1-6 månader. Information om Stockholms universitets

regler för examination och disciplinärenden finns på Stockholms universitets webbsida www.su.se/regelboken. Lärare är skyldig att anmäla grundad misstanke om fusk till rektor.

Betygskriterier

Digital salstenta A-F

Betyget bestäms efter sammanräkning av totalpoäng av frågor med flervalsalternativ (kvantitativ bedömning – 1 poäng per rätt alternativ) och essädelar (kvalitativ bedömning – uttömmade svar som visar på god förståelse ger högre poäng per fråga).

A … Totalpoäng över 90%

B … Totalpoäng över 80%

C … Totalpoäng över 70%

D … Totalpoäng över 60%

E … Totalpoäng över 50%

Fx … Tillämpas ej på salstentan

F … Under 50%. Tentan visar på otillräckliga kunskaper och behöver skrivas om.

Hemtenta A-F

A … Observationen är utmärkt beskriven och utgör en utmärkt grund för efter efterföljande analys. Analysen är systematisk, insiktsfull och präglas av reflexivitet, fördjupning och trovärdighet samt närhet till valt/valda perspektiv och begrepp. I texten finns flera utmärkta anknytningar till kurslitteraturen. Struktur och utformning av texten är utmärkt, liksom språk och formalia.

B … Observationen är mycket väl beskriven och utgör en mycket bra gund för efterföljande analys. Analysen är insiktsfull och präglas av systematik, fördjupning, trovärdighet, samt närhet till valt/valda perspektiv och begrepp. I texten finns flera mycket bra anknytningar till kurslitteraturen. Struktur och utformning av texten är mycket bra, liksom språk och formalia.

C … Observationen är väl beskriven och utgör en bra grund för efterföljande analys. Analysen präglas av systematik, trovärdighet, samt närhet till valt/valda perspektiv och begrepp. I

texten finns bra anknytningar till kurslitteraturen. Struktur och utformning av texten är bra, liksom språk och formalia.

D … Observationen är bra beskriven och utgör en grund för efterföljande analys. Analysen visar på tydliga kopplingar till valt/valda perspektiv och begrepp. I texten finns anknytningar till kurslitteraturen. Struktur och utformning av texten är godtagbara, liksom språk och formalia.

E … Observationen är tillräckligt beskriven och utgör en tillräcklig grund för efterföljande analys. Analysen visar på kopplingar till valt/valda perspektiv och begrepp. I texten finns tillräckligt med anknytningar till kurslitteraturen. Struktur, resonemang och utformning av texten, liksom språk och formalia, kan ha vissa brister men är godtagbara.

Fx … Texten behöver kompletteras. Tänkbara brister kan vara något/några av följande: Din observation är otydligt beskriven. Analysen kopplar inte till observationen eller är otillräcklig. Redogörelsen innehåller sakfel. Din redogörelse innehåller sakfel. Framställningen ligger alltför nära författarens. Du knyter inte an till kurslitteraturen tillräckligt frekvent. Din språkanvändning och/eller din disposition gör texten svår att förstå. Referenser saknas eller är felaktiga.

F … Texten behöver skrivas om.

PM – Eget lärande och yrkeskunnande

G … Uppgiften är genomförd enligt instruktionerna och texten följer vedertagen akademisk praxis för skriftliga framställningar.

U … Uppgiften är inte genomförd enligt instruktionerna eller följer inte vedertagen praxis för skriftliga framställningar.

Bedöms G/U

Muntlig presentation

G … Uppgiften är genomförd enligt instruktionerna. Din muntliga framställning och besvarande av frågor visar att du med egna ord kan urskilja, beskriva och jämföra olika teoretiska perspektiv på lärande och utveckling,

U … Uppgiften är inte genomförd enligt instruktionen eller din muntliga framställning eller besvarande av frågor påvisar bristande kunskaper i att med egna ord kunna urskilja, beskriva och jämföra olika teoretiska perspektiv på lärande och utveckling.

För godkänt betyg i kursen behöver samtliga kursuppgifter och examinationer vara godkända. Slutbetyget görs genom en sammanvägning av betyget på salstentan och hemtentan. Om betyget på salstentan och hemtentan skiljer sig åt väger hemtentans betyg tyngre.

Kursvärdering

Kursen utvärderas genom en digital enkät som blir tillgänglig vid kursens slut.

Obligatorisk kurslitteratur

Aktuell litteraturlista görs även tillgänglig på kursens hemsida https://www.su.se/utbildning senast två månader innan kursstart.

Referenslitteratur/Valbar litteratur

Dreyfus, S.E. (2004). The Five-stage Model of Adult Skill Acquisition. Bulletin of Science, *Technology & Society , 23*(3), 177–181. DOI: 10.1177/0270467604264992

Stöd i dina studier

Vid Stockholms universitet finns också möjlighet att, utöver den ordinarie undervisningen, få extra stöd i sina studier.

Studie-och språkverkstaden

Vid Studie-och språkverkstaden på Stockholms universitet kan du bl. a få hjälp med studieteknik och akademiskt skrivande. Studie-och språkverkstaden erbjuder både föreläsningar, seminarier och personlig handledning. Information om tjänster och kontaktuppgifter hittar du via följande adress https://www.su.se/utbildning/studera-vid-universitetet/studie-och-spr%C3%A5kverkstaden

Studera med funktionsnedsättning

Om du har en dokumenterad funktionsnedsättning, t.ex. dyslexi, har du möjlighet att få riktat pedagogiskt stöd. Exempel på stödinsatser kan vara anteckningshjälp, talböcker, förlängd tentamenstid eller teckenspråkstolkning. Du ansöker om riktat pedagogiskt stöd hos Studentstöd på Stockholms universitet https://www.su.se/utbildning/studera-vid-universitetet/studera-med-funktionsneds%C3%A4ttning

Därefter kan det utfärdas ett intyg som gäller för studier på universitetet.

Det är ditt ansvar som student att innan kursen börjar kontakta studievägledarna vid Institutionen för pedagogik och didaktik på e-postadressen studievagledare@edu.su.se. Observera att vid eventuella omtentor behöver du kontakta studievägledningen på nytt. Studievägledare kommer i sin tur att kontakta kursansvarig om vilket stöd du behöver.